עבודת ישראל — תזריע

אשה כי תזריע. במדרש הה"ד אשא דעי למרחוק ולפועלי אתן צדק אר"מ הלשון הזה משמש שתי לשונות לשון שירה לשון דבר לשון שירה על שבחן של צדיקים לשון דבר על מפלתן של רשעים למרחוק נאמר על הרחוקים שנתקרבו ולפועלי אתן צדק. אר"נ מחשבין לשמו של אברהם אבינו שבא מרחוק שנא' וירא את המקום מרחוק ואמר רחב"פ מחשבין אנו לשמו של הקב"ה שהיינו רחוקים וקרבנו לו. אמר רב חגי דברים שרחוקים ממנו מהלך ת"ק שנה שהבריות ישנים על מטותיהם והקב"ה משיב רוחות מעלה עננים ומוריד גשמים ומגדל צמחים ומנגבן ומעריך שלחן לפני כל או"א אמר רשב"א הפסוק הזה אם אליהוא אמרו מאיליו שבח הוא ואם ברוה"ק אמרו שבח שבחים הוא ר"ל אמר בנוהג שבעולם אדם חבוש בבית האסורים ואין כל בריה משגחת עליו בא אחד והדליק לו שם נר אינו מחזיק לו טובה כך הולד שרוי במעי אמו והקב"ה מאיר לו שם נר הוא שאה"כ בהלו נרו עלי ראשי הוי ולפועלי אתן צדק עכ"ל סמיכות המדרש בפסוק אשא דעי למרחוק שבר"ת שלו שם אל"ד מסמיך אותו לפ' כי תזריע וילדה זכר וכמ"ש בזוה"ק מאי וילדה זכר אלא איתתא מכי דמתעברא לית בפומא אלא דתלד דכר והיינו כי השם אל"ד טוב ליולדת והוא מרגלא בפומא מכי דמתעברא והנה ר' מאיר הנ"ל דורש על מלת אשא שהוא לשון שירה ולשון התנשאות מורה על שבחן של צדיקים שהצדיקים מתרוממים בגדלותו של הקב"ה ומנשאים שמו בשירות ותשבחות ועי"ז עצמו הם מזמרי' עריצים ומשפילים הרשעים וז"ש שם שהוא לשון דבר על מפלתן של רשעים ודרש שם למרחוק על הרחוקים שנתקרבו שהיו רחוקים במעשיהם מהקב"ה והיו כמו בעיבור ועתה נתקרבו והוא כעין לידה ואמר ר"נ מחשבין אנו לשמו של א"א ובעל פי' המדרש רוצה להגי' משבחין במקום מחשבין אבל נראה שהגירסא ישינה א"ש והוא לשון חשבון לשמו של אברה"ם כי אברה"ם עולה רמ"ח מאותיות מרח"ק ואות ק מרמזת על מילואה כמו הקריא' קו"ף שעולה בגימ' מק"ום כי י פעמי' י וה' פעמי' ה ו פעמי' ו ה' פעמים ה עולה מקו"ם וזה שעשה הקב"ה מקום לעצמו בהגבלתו לברוא את העולם ולהולידו וכל אדם צריך להכיר גדולת בוראו מעצמו ממש כמו אא"עה שראה את המקום מרחוק כנ"ל משמו עצמו ור' חגי רמז על עץ חיים שמהלכו ת"ק שנה כנודע וחושב לזה ה' דברים שהקב"ה עושה משיב רוחות וכו' ע"ש והנה אנו אומרים בימות הגשמים משיב הרוח ומוריד הגשם ובימות החמה מוריד הטל ואמרו בגמ' וכן בש"ע דאם אמר בימות החמה משיב הרוח אין מחזירים אותו ש"מ דלכתחילה אין לומר משיב הרוח אלא מוריד הטל לחוד ולכאורה אינו מובן דלמה לא נזכיר שניהם גם בימות החמה כיון ששניהם אינם נעצרין כדאיתא בגמ' אלא י"ל כי הרוח פי' רצון דהיינו שאנו צריכין להמשיך אור הרצון כדי שיעורר ע"י מוריד הגשם כי ג"שם עולה שבי"ל ע"ה צירוף י"ש ל"ב ע"ש בכוונות אבל לענין מוריד הטל שהטל המשכתו מטלא דבדולחא שהוא מקום גבוה ונשא אין אנו צריכים להמשיך הרוח כי אין בכוחנו להמשיך הרצון שלמעלה גבוה מעל גבוה רק כאשר לפעמים לפי הזמן יש איזה

הצטרכות להמשיך הרצון רעוא דרעוין אז יודע תעלומות יזמין לפה איש צדיק בתפלתו לומר משיב הרוח ומוריד הטל בימות החמה שלא בכוונה ונמשך ע"י דבריו הקדושים הענין הנ"ל וז"ש אין מחזירין אותו והבן וזה שלא חשב המדרש הנ"ל מפיח טללים כיון שהתחיל לחשוב בעץ החיים ומשיב הרוח כנ"ל והבן: